

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет прикладної математики та інформатики
Кафедра програмування

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 9

Виконала:
студентка групи ПМОм-11
Кравець Ольга

Львів 2025

Семантичні моделі вивчення програмування

Завдання 1

Запишіть за допомогою розширеної форми Бекуса-Наура синтаксичні визначення таких елементів мови C++:

- текстовий рядок;
- вектор (масив);
- матриця.

Текстовий рядок:

string_initialization ::= "string" variable_name ["=" string_value] ";"

string_value ::= "" characters ""

characters ::= character+

character ::= letter | digit | punctuation | space

Вектор (масив):

array_initialization ::= type variable_name "[" array_size "]" ";"

type ::= built_in_type | user_type

built_in_type ::= "int" | "long" | "float" | "double" | "char"

user_type ::= identifier

array_size ::= number

number ::= digit+

digit ::= "0" | "1" | "2" | "3" | "4" | "5" | "6" | "7" | "8" | "9"

Матриця:

matrix_initialization ::= type variable_name "[" array_size "]" "["
array_size "]" ";"

type ::= built_in_type | user_type

built_in_type ::= "int" | "long" | "float" | "double" | "char"

user_type ::= identifier

array_size ::= number | identifier
number ::= digit+
digit ::= "0" | "1" | "2" | "3" | "4" | "5" | "6" | "7" | "8" | "9"
variable_name ::= letter (letter | digit | "_") *
identifier ::= variable_name

Завдання 2

Запишіть за допомогою розширеної форми Бекуса-Наура синтаксичні визначення таких елементів мови C++:

- визначення структури struct;
- заголовок визначення функції;
- визначення цілої функції;
- визначення блоків опрацювання виключних ситуацій у мові C++ (try, catch).

Визначення структури struct:

struct_initialization ::= "struct" struct_name "{" [struct_body] "}" ";"
struct_name ::= identifier
struct_body ::= variable_declaration*
variable_declaration ::= type variable_name ";"

Заголовок визначення функції:

function_header ::= return_type function_name "(" parameter_list? ")"
return_type ::= "void" | type
type ::= built_in_type | user_type
built_in_type ::= "int" | "long" | "float" | "double" | "char"
user_type ::= identifier
function_name ::= identifier
parameter_list ::= parameter ("," parameter) *

parameter ::= type parameter_name
parameter_name ::= identifier

Визначення цілої функції:

function_definition ::= function_header "{" function_body "}"
function_body ::= statement* return_statement
statement ::= variable_declaration | expression_statement |
control_structure
return_statement ::= "return" expression ";"

Визначення блоків опрацювання виключних ситуацій у мові C++ (try, catch):

try_catch_block ::= try_block catch_block+
try_block ::= "try" "{" try_body "}"
try_body ::= statement*
catch_block ::= "catch" "(" exception_parameter ")" "{" catch_body "}"
exception_parameter ::= type identifier
catch_body ::= statement*

statement ::= variable_declaration | expression_statement |
control_structure | throw_statement
throw_statement ::= "throw" expression ";"
expression_statement ::= expression ";"
expression ::= identifier | literal | function_call | expression operator
expression

Завдання 3

Запишіть свій варіант моделі денотативної семантики навчання для кожного з перелічених вище в завданнях 1 і 2 елементів мови

C++. Моделі записати в формі алгебри виду $UA_i = \langle ti; \{opt_i\} \rangle$ або виду $UA_i = \langle \{par\}_i; \{operators_i: read, write\} \rangle$.

Текстовий рядок

$UA\_string = \langle string; \{=, +, [], length, substr, find\} \rangle$

Вектор (масив)

$UA\_array = \langle array<T>; \{=, [], size, at, push\_back, pop\_back\} \rangle$

Матриця

$UA\_matrix = \langle matrix<T>; \{=, index(i,j), rows, cols, transpose, get\_row, get\_col\} \rangle$

Визначення структури (struct)

$UA\_struct = \langle \{field1:type1, field2:type2, \dots\}; \{read\_field, write\_field, assign\_struct\} \rangle$

Заголовок функції

$UA\_func\_header = \langle \{return\_type, name, parameters\}; \{define\_signature, check\_types\} \rangle$

Повне визначення функції

$UA\_func = \langle \{header, body\}; \{read\_inputs, execute\_body, return\_output\} \rangle$

Блоки try-catch

$UA\_try\_catch = \langle \{try\_block, catch\_blocks\}; \{execute\_try, handle\_exception\} \rangle$

Завдання 4

Для кожного елемента мови C++, перерахованого в завданнях 1 і 2, складіть умови задач на програмування для учнів, які б розкривали семантику відповідного елемента (по одній задачі на кожний елемент), а не просто отримання результату. Записати лише самі умови задач, програми писати не треба.

Рядок

Скласти програму, яка зчитує рядок з клавіатури та перевіряє, чи міститься у ньому підрядок "abc". Якщо так - вивести повідомлення про знайдений підрядок.

Вектор

Написати програму, яка зчитує набір цілих чисел у вектор, поки не буде введено 0. Після цього обчислити та вивести середнє арифметичне всіх елементів вектора.

Матриця

Задано матрицю розміром 3x3. Необхідно транспонувати її (поміняти місцями рядки та стовпці) та вивести результат.

Struct

Описати структуру Student з полями: ПІБ, вік, середній бал. Створити масив з кількох студентів і вивести на екран їх дані.

Заголовок функції

Написати заголовок функції sum, яка приймає два параметри типу float і повертає їх суму. Реалізовувати тіло функції не потрібно - важливо правильно оголосити типи.

Функція

Скласти функцію `multiply`, яка приймає два параметри типу `int`, обчислює їх добуток та повертає результат. Викликати функцію з головної програми.

Try/catch

Написати програму, яка виконує ділення двох чисел, зчитаних з клавіатури. Якщо знаменник дорівнює нулю, програма повинна перехопити виняток і вивести повідомлення про помилку.